



ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Jana Vyklického v právní věci ochrany žalobce: **Seznam.cz, a. s.**, se sídlem Praha 5, Radlická 608/2, zastoupeného JUDr. Stanislavem Kadečkou, Ph.D., advokátem se sídlem Pardubice, Sladkovského 601, proti nečinnosti žalovaného: **CHAPS, spol. s r. o.**, se sídlem Brno, Bráfova 21, zastoupeného JUDr. Vilémem Podešvou, LL.M., advokátem se sídlem Praha 4, Na Pankráci 1683/127, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 23. 1. 2014, č. j. 62 A 85/2013 – 47,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 12.342 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce advokáta JUDr. Stanislava Kadečky, Ph.D.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalovaný (dále též „stěžovatel“) v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Brně, jímž mu byla uložena povinnost vyřídit žádost žalobce o poskytnutí informací ze dne 21. 11. 2011 v souladu se zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, a to ve lhůtě 15 dnů od právní moci rozsudku a současně mu byla uložena povinnost nahradit žalobci náklady řízení. Krajský soud při svém rozhodování vycházel z následujícího skutkového stavu:

Žalobce podal dne 21. 11. 2011 u stěžovatele žádost o poskytnutí informací - poskytnutí kompletních a aktualizovaných zdrojových dat celostátního informačního systému o jízdních řádech. Ve své žádosti uvedl, že se již dříve s obdobnou žádostí o kompletní aktualizované údaje ve zdrojových formátech obrátil na Ministerstvo dopravy, které mu sice informace poskytlo, nikoli však v požadovaném formátu. Svůj postup odůvodnilo tím, že nemá k těmto přenosovým souborům a výsledkům vlastní činnosti zpracovatele (tj. nyní žalovaného) přístup. Žalobce tak požadoval tyto informace po stěžovateli, který byl na základě smlouvy uzavřené s Ministerstvem dopravy pověřen k vedení celostátního informačního systému o jízdních řádech

podle § 17 odst. 2 zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů. Stěžovatel k této žádosti žalobci dne 9. 12. 2011 sdělil, že není povinným subjektem ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., a požadované informace neposkytl. Žalobce se poté obrátil s odvoláním na Ministerstvo dopravy, které reagovalo přípisem ze dne 16. 1. 2012, v němž uvedlo, že stěžovatel není povinným subjektem. V rozsudku ze dne 7. 6. 2013, č. j. 62 A 26/2012 – 129, krajský soud dospěl k závěru, že oba tyto přípisy stěžovatele i Ministerstva dopravy jsou rozhodnutími ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. Uvedeným rozsudkem obě rozhodnutí zrušil a věc vrátil Ministerstvu dopravy k dalšímu řízení. V tomto rozsudku současně vyslovil názor, že stěžovatel je povinným subjektem podle § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb. Rozsudek nabyt právní moci dne 17. 6. 2013. Kasační stížnost stěžovatele podanou proti tomuto rozsudku Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 27. 9. 2013, č. j. 5 As 57/2013 – 16, odmítl, neboť dospěl k závěru, že stěžovatel nebyl účastníkem řízení, ze kterého vyšel napadený rozsudek, ani osobou zúčastněnou na daném řízení, a nebyl tudíž zjevně oprávněn k podání kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud v citovaném usnesení zaujal názor, že v posuzované věci stěžovatel vystupoval v pozici orgánu státu, a to správního orgánu I. stupně, jehož rozhodnutí bylo předmětem přezkumu žalovaného správního orgánu.

Dne 6. 9. 2013 podal žalobce stížnost podle § 16a odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb. na postup stěžovatele při vyřizování jeho žádosti o poskytnutí informací ze dne 21. 11. 2011. Přípisem dne 29. 10. 2013 Ministerstvo dopravy žalobci sdělilo, že jeho stížnost byla podána po uplynutí lhůty stanovené v § 16a odst. 3 zákona, nelze o ní tudíž rozhodnout způsobem stanoveným v § 16a odst. 6 nebo 7 zákona č. 106/1999 Sb.

Dne 11. 10. 2013 podal žalobce u Krajského soudu v Brně žalobu na ochranu proti nečinnosti, jíž se domáhal, aby soud uložil stěžovateli povinnost vyřídit jeho žádost o poskytnutí informací ze dne 21. 11. 2011.

Krajský soud předně nepřisvědčil námitce stěžovatele, že nebyla splněna jedna z podmínek řízení na ochranu proti nečinnosti správního orgánu podle § 79 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel tvrdil, že žalobce nevyčerpal prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti, neboť stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace podle § 16a zákona č. 106/1999 Sb. podal teprve po marném uplynutí zákonem stanovené lhůty. Krajský soud uvedl, že za situace, kdy bylo zrušeno předchozí rozhodnutí stěžovatele a rozhodnutí jemu nadřízeného orgánu, na jejichž základě informace poskytnuta nebyla, nebylo možné v dalším řízení analogicky uplatnit lhůtu pro podání stížnosti na postup při vyřizování žádosti o informace stanovenou v § 16a odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb. Krajský soud zdůraznil, že zatímco v případě podání žádosti je okamžik určující počátek běhu této lhůty postaven najisto (odvíjí se od přijetí žádosti, popř. od jejího doplnění, což je vždy okamžik, o němž žadatel o poskytnutí informací musí mít povědomí), je problematické určit počátek běhu této lhůty a povědomí žadatele o jejím běhu za situace, kdy již bylo o věci soudem rozhodováno. Krajský soud uzavřel, že pro splnění podmínky řízení podle § 79 odst. 1 s. ř. s. postačilo, podal-li žalobce u nadřízeného orgánu stěžovatele stížnost podle § 16a zákona č. 106/1999 Sb. před podáním žaloby.

Při posouzení důvodnosti žaloby krajský soud dospěl k závěru, že stěžovatel od nabytí právní moci rozsudku ze dne 7. 6. 2013, č. j. 62 A 26/2012 – 129, žádost žalobce ze dne 21. 11. 2011 postupem podle zákona č. 106/1999 Sb. nevyřídil, tj. neposkytl požadovanou informaci ani nevydal rozhodnutí v souvislosti s jejím neposkytnutím (o odmítnutí žádosti). Stěžovatel byl tedy nečinným. Krajský soud mu proto rozsudkem ze dne 23. 1. 2014, č. j. 62 A 85/2013 – 47, uložil, aby žádost žalobce vyřídil.

Podanou kasační stížností napadl stěžovatel rozsudek Krajského soudu v Brně z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Nesouhlasil se závěrem krajského soudu, že byly splněny procesní podmínky řízení, žaloba na ochranu proti nečinnosti byla podle stěžovatele podána opožděně. Stěžovatel uvedl, že jeho posledním úkonem ve vztahu k žádosti žalobce o informace bylo sdělení ze dne 9. 12. 2011 o tom, že není povinným subjektem ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb. Nejzazším datem pro poskytnutí informace byl přitom podle § 14 odst. 5 písm. d) zákona č. 106/1999 Sb. den 6. 12. 2011. Žalobce podal žalobu na ochranu proti nečinnosti teprve dne 11. 10. 2013, tedy po uplynutí zákonem stanovené jednoleté lhůty.

Stěžovatel připomněl, že v důsledku nabytí právní moci zrušujícího rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 7. 6. 2013, č. j. 62 A 26/2012 - 129, nastala situace, že žádost žalobce ze dne 21. 11. 2011 nebyla vyřízena. Lhůty, které se pojí s nevyřízením žádosti o poskytnutí informací, však plynout nepřestaly. Marně tedy uplynula jak lhůta pro podání stížnosti na postup při vyřizování žádosti o informace dle § 16a odst. 1 písm. b) zákona č. 106/1999 Sb., tak lhůta pro podání žaloby proti nečinnosti správního orgánu. Podle stěžovatele měl žalobce po nabytí právní moci rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 7. 6. 2013, č. j. 62 A 26/2012 - 129, v němž se uvádí, že stěžovatel je osobou povinnou dle zákona č. 106/1999 Sb., podat novou žádost o poskytnutí informací.

Stěžovatel namítl, že krajský soud ve svém rozsudku neuvedl, který okamžik považuje za počátek běhu prekluzivní lhůty k podání žaloby na nečinnost, pouze bez bližšího odůvodnění konstatoval, že procesní podmínky pro rozhodování ve věci samé (§ 79, § 80 s. ř. s.) pokládá za splněné. Stěžovatel dále uvedl, že i pokud by bylo uvažováno o tom, že právní mocí rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 7. 6. 2013, č. j. 62 A 26/2012 - 129, tedy dnem 17. 6. 2013, došlo k jakési fikci opětovného podání žádosti žalobce ze dne 21. 11. 2011, měl by stěžovatel na vyřízení žádosti opět lhůtu v délce 15 dnů. Uvedená lhůta by uplynula dne 2. 7. 2013, od tohoto data by běžela lhůta k podání stížnosti podle § 16a odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb. Tato lhůta by uplynula dne 1. 8. 2013. Pokud žalobce podal stížnost podle § 16a odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb. dne 6. 9. 2013, podal ji opožděně. Stěžovatel nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že by tento výklad šel významně k tíži žalobce. Připomněl, že rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 7. 6. 2013, č. j. 62 A 26/2012 - 129, došlo nejen ke zrušení rozhodnutí Ministerstva dopravy a vrácení věci k novému projednání, ale i ke zrušení rozhodnutí stěžovatele ze dne 9. 12. 2011. Následující krok v řízení tak musel učinit stěžovatel, Ministerstvo dopravy by další kroky činilo až po případném podání odvolání. Žalobce proto nemohl důvodně očekávat jakýkoli postup Ministerstva dopravy. Stěžovatel má navíc za to, že lhůta téměř měsíce a půl je pak dostatečně dlouhá pro to, aby se žalobce z důvodu procesní jistoty aktivně zajímal o další postup a případně uplatnil svou procesní obranu.

Stěžovatel poukázal i na to, že stížnost žalobce podle § 16a odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb. vyřídilo Ministerstvo dopravy sdělením ze dne 29. 10. 2013 o tom, že stížnost byla podána po uplynutí lhůty stanovené v § 16a odst. 3 zákona. Podle stěžovatele by bylo možné podat žalobu proti nečinnosti správního orgánu pouze v případě, kdy by Ministerstvo dopravy na podanou stížnost nijak nereagovalo. Odkázal zde na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2009, č. j. 4 Ans 4/2009 – 86, www.nssoud.cz. Na základě uvedeného stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Brně zrušil a návrh na ochranu proti nečinnosti správního orgánu odmítl s tím, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti předně odmítl námitku stěžovatele, že žaloba na ochranu proti nečinnosti byla podána po uplynutí lhůty stanovené v § 80 odst. 1 s. ř. s. Podle žalobce totiž stěžovatel zcela opomíjí fakt, že pokud dne 9. 12. 2011 vydal (byť nezákonně) rozhodnutí, byl činným. Zabývat se v takovém případě nečinností či během lhůt pro uplatnění

prostředků k ochraně proti nečinnosti je zcela nesmyslné. Žalobce nesouhlasí ani s námitkou stěžovatele, že před podáním žaloby na nečinnost bezvysledně nevyčerpal prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k ochraně proti nečinnosti. Podle žalobce nelze odvozovat počátek běhu lhůty pro podání stížnosti podle § 16a zákona č. 106/1999 Sb. ode dne, kdy rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 7. 6. 2013, č. j. 62 A 26/2012 - 129, nabyl právní moci. Krajský soud totiž věc vrátil Ministerstvu dopravy, nikoli přímo stěžovateli. Stěžovateli by tak začala plynout patnáctidenní lhůta k vyřízení žádosti žalobce ve chvíli, kdy by ještě neměl povědomí o předmětném rozsudku a kdy by neměl k dispozici ani nezbytnou související spisovou dokumentaci. Zároveň je zcela zřejmé, že žalobce nevěděl ani nemohl vědět o tom, kterého dne došlo k předání spisové dokumentace mezi Ministerstvem dopravy a stěžovatelem. Přípis Ministerstva dopravy ze dne 26. 6. 2013, jímž byl stěžovateli zaslán rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 7. 6. 2013 (nikoli však související spisová dokumentace), obdržel žalobce teprve dne 18. 2. 2014, tedy více než čtyři měsíce po podání žaloby proti nečinnosti. Žalobce konečně namítl, že fakt, že Ministerstvo dopravy vyřídilo jeho stížnost podanou dle § 16a zákona č. 106/1999 Sb. po podání žaloby na ochranu proti nečinnosti, nemá vliv na přijatelnost či důvodnost této žaloby. Navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Rozsudkem ze dne 19. 11. 2014, č. j. 3 As 26/2014 – 62, Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Brně zrušil a rozhodl, že se žaloba odmítá. Dospěl totiž k závěru, že žaloba na ochranu proti nečinnosti sice byla podána ve lhůtě stanovené v § 80 odst. 1 s. ř. s., žalobce však řádně nevyčerpal procesní prostředky nápravy, které měl k dispozici ve správním řízení, neboť stížnost podle § 16a zákona č. 106/1999 Sb. podal opožděně. Podle Nejvyššího správního soudu je žadatel o informace povinen nejdříve podat stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace podle § 16a odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím a teprve poté podat žalobu podle § 79 s. ř. s., a to i v případě, že se domáhá ochrany proti nečinnosti správního orgánu poté, co soud jeho původní rozhodnutí o žádosti o informace zrušil. I za této situace totiž stále existuje možnost, že bude nápravy dosaženo přímo u správních orgánů a bude tak možné předejít soudnímu řízení. Nejvyšší správní soud současně zdůraznil, že využití možnosti ochrany před nečinností u správního orgánu předpokládá, že účastník bude respektovat zákonem stanovené požadavky pro uplatnění takového prostředku. Podle Nejvyššího správního soudu začala stěžovateli běžet od právní moci rozsudku krajského soudu ze dne 7. 6. 2013 nová patnáctidenní lhůta pro vyřízení žádosti žalobce o informace. Tato lhůta skončila dne 2. 7. 2013. Následujícího dne začala běžet třicetidenní lhůta pro podání stížnosti na postup při vyřizování žádosti stanovená v § 16a odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb. Tato lhůta žalobci marně uplynula dne 1. 8. 2013, jeho stížnost podaná dne 6. 9. 2013 proto byla opožděná.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu následně k ústavní stížnosti žalobce zrušil Ústavní soud nálezem ze dne 16. 6. 2015, sp. zn. I. ÚS 3930/14. Ústavní soud přisvědčil závěru Nejvyššího správního soudu v tom, že i za situace, kdy se žadatel o informace domáhá ochrany proti nečinnosti správního orgánu poté, co správní soud již ve věci pravomocně rozhodl a shledal, že dožadovaná osoba je povinným subjektem podle zákona č. 106/1999 Sb., je na místě požadovat, aby podal stížnost podle § 16a zákona. Ústavní soud však uzavřel, že v takovém případě nelze aplikovat lhůtu podle § 16a odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb. Ústavní soud uvedl, že podle § 16a odst. 3 písm. b) zákona č. 106/1999 Sb. se tato stížnost podává u povinného subjektu do třiceti dnů ode dne uplynutí lhůty pro poskytnutí informace podle § 14 odst. 5 písm. d) nebo § 14 odst. 7 zákona č. 106/1999 Sb. Počátek této lhůty je odvislý od marného uplynutí lhůty pro vyřízení žádosti, jež plyne od jejího přijetí (nebo doplnění) povinným subjektem [§ 14 odst. 5 písm. d)]. Původní lhůta pro vyřízení žádosti žalobce o poskytnutí informací však začala plynout již dne 22. 11. 2011. Za situace, kdy od podání žádosti o informace uplynula doba cca jednoho a půl roku (a tedy již dávno uplynuly původní lhůty předvídané v § 16a odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb.), nelze za použití běžných výkladových metod lhůtu podle

§ 16a odst. 3 aplikovat, neboť žádný z okamžiků, od nichž by mohl běh lhůty pro podání stížnosti běžet, nenastal. V úvahu tak přichází toliko analogická aplikace, kterou v neprospěch žalobce provedl Nejvyšší správní soud tak, že nová lhůta započala žalobci běžet od právní moci zrušujícího rozsudku krajského soudu. Tuto aplikaci je však dle Ústavního soudu nutno považovat za nepřiměřené omezení základních práv žadatele o informace.

Právním názorem vysloveným v tomto nálezu Ústavního soudu je Nejvyšší správní soud při opětovném rozhodování o kasační stížnosti vázán.

Nejvyšší správní soud tak na základě uvedeného posoudil jako nedůvodnou kasační námitku, že žalobce podal stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace podle § 16a zákona č. 106/1999 Sb. opožděně. Vzhledem k tomu, že Ministerstvo dopravy na podanou stížnost ve lhůtě stanovené v § 16a odst. 8 zákona č. 106/1999 Sb. nereagovalo, byl tento prostředek stanovený zákonem o svobodném přístupu k informacím k ochraně proti nečinnosti bezvýsledně vyčerpán a podmínky řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu ve smyslu § 79 odst. 1 s. ř. s. byly splněny.

Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Žalovaný neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalobce měl ve věci plný úspěch, proto má právo na náhradu nákladů řízení proti žalovanému podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce byl v řízení o kasační stížnosti zastoupen na základě plné moci advokátem JUDr. Stanislavem Kadečkou, Ph.D. Z obsahu spisu vyplývá, že zástupce žalobce učinil v řízení o kasační stížnosti tři úkony právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) vyhláška č. 177/1996 Sb. Za tyto úkony náleží zástupci žalobce odměna ve výši 9.300 Kč, a dále náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 900 Kč podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky, celkem tedy 10.200 Kč. Protože je advokát plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 35 odst. 7 s. ř. s.). Částka daně z přidané hodnoty vypočtená dle § 37 odst. 1 a § 47 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb. činí 2.142 Kč. Celkově tedy náleží žalobci náhrada nákladů řízení ve výši 12.342 Kč. Tuto částku je žalovaný povinen zaplatit žalobci do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 5. srpna 2015

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu